

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMMISSION DES AFFAIRES SOCIALES

COMMISSIE VOOR DE SOCIALE ZAKEN

mercredi
20-10-2004
Matin

woensdag
20-10-2004
Voormiddag

<i>cdH</i>	<i>centre démocrate Humaniste</i>
<i>CD&V</i>	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
<i>ECOLO</i>	<i>Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
<i>FN</i>	<i>Front National</i>
<i>MR</i>	<i>Mouvement réformateur</i>
<i>N-VA</i>	<i>Nieuw-Vlaamse Alliantie</i>
<i>PS</i>	<i>Parti socialiste</i>
<i>sp.a-spirit</i>	<i>Socialistische Partij Anders – Sociaal progressief internationaal, regionalistisch integraal democratisch toekomstgericht</i>
<i>VLAAMS BLOK</i>	<i>Vlaams Blok</i>
<i>VLD</i>	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>

<i>Abréviations dans la numérotation des publications :</i>		<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties :</i>	
<i>DOC 51 0000/000</i>	<i>Document parlementaire de la 51e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>	<i>DOC 51 0000/000</i>	<i>Parlementair document van de 51e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>
<i>QRVA</i>	<i>Questions et Réponses écrites</i>	<i>QRVA</i>	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>
<i>CRIV</i>	<i>version provisoire du Compte Rendu Intégral (couverture verte)</i>	<i>CRIV</i>	<i>voorlopige versie van het Integraal Verslag (groene kaft)</i>
<i>CRABV</i>	<i>Compte Rendu Analytique (couverture bleue)</i>	<i>CRABV</i>	<i>Beknopt Verslag (blauwe kaft)</i>
<i>CRIV</i>	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)</i>	<i>CRIV</i>	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)</i>
	<i>(PLEN: couverture blanche; COM: couverture saumon)</i>		<i>(PLEN: witte kaft; COM: zalmkleurige kaft)</i>
<i>PLEN</i>	<i>séance plénière</i>	<i>PLEN</i>	<i>plenum</i>
<i>COM</i>	<i>réunion de commission</i>	<i>COM</i>	<i>commissievergadering</i>

<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>	<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>
<i>Commandes :</i>	<i>Bestellingen :</i>
<i>Place de la Nation 2</i>	<i>Natieplein 2</i>
<i>1008 Bruxelles</i>	<i>1008 Brussel</i>
<i>Tél. : 02/ 549 81 60</i>	<i>Tel. : 02/ 549 81 60</i>
<i>Fax : 02/549 82 74</i>	<i>Fax : 02/549 82 74</i>
<i>www.laChambre.be</i>	<i>www.deKamer.be</i>
<i>e-mail : publications@laChambre.be</i>	<i>e-mail : publicaties@deKamer.be</i>

SOMMAIRE

Question de Mme Greta D'hondt au ministre de l'Environnement et ministre des Pensions sur "les pensions des agents contractuels des services publics" (n° 3805) 1

Orateurs: **Greta D'hondt, Bruno Tobback**, ministre de l'Environnement et ministre des Pensions, **Annemie Turtelboom**

Question de Mme Annemie Turtelboom au ministre de l'Environnement et ministre des Pensions sur "la croissance de l'emploi dans les communes et son implication sur la caisse de retraite des communes" (n° 3591) 6

Orateurs: **Annemie Turtelboom, Bruno Tobback**, ministre de l'Environnement et ministre des Pensions

Question de Mme Sophie Pécriaux au vice-premier ministre et ministre des Finances sur "le cumul de la pension de retraite avec des jetons de présence" (n° 3792) 9

Orateurs: **Sophie Pécriaux, Bruno Tobback**, ministre de l'Environnement et ministre des Pensions

Question de M. Jean-Marc Delizée au vice-premier ministre et ministre des Finances sur "la pension de survie" (n° 3942) 10

Orateurs: **Jean-Marc Delizée, Bruno Tobback**, ministre de l'Environnement et ministre des Pensions

INHOUD

Vraag van mevrouw Greta D'hondt aan de minister van Leefmilieu en minister van Pensioenen over "de pensioenen van contractueel overheidspersoneel" (nr. 3805) 1

Sprekers: **Greta D'hondt, Bruno Tobback**, minister van Leefmilieu en minister van Pensioenen, **Annemie Turtelboom**

Vraag van mevrouw Annemie Turtelboom aan de minister van Leefmilieu en minister van Pensioenen over "de banengroei bij de gemeenten en de weerslag hiervan op de pensioenkas van de gemeenten" (nr. 3591) 6

Sprekers: **Annemie Turtelboom, Bruno Tobback**, minister van Leefmilieu en minister van Pensioenen

Vraag van mevrouw Sophie Pécriaux aan de vice-eerste minister en minister van Financiën over "de cumulatie van het rustpensioen met presentiegeld" (nr. 3792) 9

Sprekers: **Sophie Pécriaux, Bruno Tobback**, minister van Leefmilieu en minister van Pensioenen

Vraag van de heer Jean-Marc Delizée aan de vice-eerste minister en minister van Financiën over "het overlevingspensioen" (nr. 3942) 10

Sprekers: **Jean-Marc Delizée, Bruno Tobback**, minister van Leefmilieu en minister van Pensioenen

COMMISSION DES AFFAIRES
SOCIALESCOMMISSIE VOOR DE SOCIALE
ZAKEN

du

van

MERCREDI 20 OCTOBRE 2004

WOENSDAG 20 OKTOBER 2004

Matin

Voormiddag

Les questions et interpellations commencent à 10.11 heures.

Président: M. Hans Bonte.

De vragen en interpellaties vangen aan om 10.11 uur.

Voorzitter: de heer Hans Bonte.

01 **Vraag van mevrouw Greta D'hondt aan de minister van Leefmilieu en minister van Pensioenen over "de pensioenen van contractueel overheidspersoneel" (nr. 3805)**

01 **Question de Mme Greta D'hondt au ministre de l'Environnement et ministre des Pensions sur "les pensions des agents contractuels des services publics" (n° 3805)**

01.01 **Greta D'hondt** (CD&V): Mijnheer de minister, ik heb de voorbije twee jaar geregeld de aandacht van uw voorganger, de heer Vandenbroucke, op het onderwerp gevestigd. Een beleid voeren wil ook zeggen vooruitzien. Wij moeten ervoor zorgen dat wij over een paar jaar niet in een ongewenste situatie terechtkomen die zeer perverse effecten met zich zou kunnen meebrengen.

Ik heb het hier over de pensioenrechten van de contractuelen in de overheidsdiensten. Het merendeel daarvan zit bij de lagere besturen. Bij sommige besturen is ruim de helft van het personeel contractueel.

Bovendien behouden contractuelen vaak hun statuut. In sommige gemeenten en parastatale instellingen zijn er contractuelen die langer dan 10 jaar in dienst zijn. Voorheen wou niemand, ook de vakbonden van het overheidspersoneel niet, de problematiek aankaarten, omdat men ervan uitging dat iedereen die bij de overheid in dienst kwam, statutair personeel zou worden. Men praatte daar niet over, omdat het vanzelf zou worden geregeld.

Wij moeten stilaan beseffen dat zulks niet het geval is. Contractuelen bij de overheid zijn ondertussen een vaststaand gegeven. Zij verrichten hetzelfde werk als statutaire ambtenaren en krijgen ook dezelfde wedde. Op jaarbasis is er nagenoeg geen verschil. Op het einde van de loopbaan wordt het verschil echter immens. Een statutair ambtenaar krijgt een overheidspensioen dat nog altijd 75% is en dat wordt berekend op de 5 laatste jaren van de bezoldiging van een ambtenaar. Dat zijn ook de 5 beste jaren. Een contractueel krijgt een gewoon werknemerspensioen zoals in de privé-sector. Gelukkig stellen wij vast dat men in de privé-sector duchtig bezig is om een tweede pensioenpijler voor alle werknemers en niet alleen voor het kaderpersoneel en de bedienden - wat al te lang het geval is geweest - uit te bouwen. Ik ben ook altijd een van de pleitbezorgers geweest om dat op een solidaire wijze te doen voor alle sectoren.

01.01 **Greta D'hondt** (CD&V): Les effectifs de certaines administrations sont actuellement déjà composés pour moitié de contractuels. En outre, nombre d'entre eux restent contractuels pendant des années. Ils effectuent le même travail que les statutaires et touchent une rémunération presque identique. Après leur carrière, la différence est toutefois énorme. La pension de retraite du fonctionnaire statuaire représente 75 pour cent du traitement moyen des cinq dernières années de sa carrière alors qu'un contractuel doit se contenter d'une pension normale de travailleur salarié, calculée comme dans le secteur privé.

Le secteur privé a heureusement entamé la constitution d'un deuxième pilier de pension qui n'est plus réservé aux cadres et aux employés. Le personnel contractuel des services publics n'a toutefois pas droit à une pension du secteur public et ne peut pas davantage bénéficier du second pilier.

Si nous voulons remédier à cette inégalité, il faut s'y atteler dès à

Ik kom terug tot mijn vraag. Contractuelen krijgen geen overheidspensioen en kunnen evenmin rekenen op de opbouw van een tweede pijler. Zo creëert men een duale pensioengroep en dus een onrechtvaardigheid. De groep is zelfs bijna in drie opgesplitst: een deel met een overheidspensioen, een deel met een werknemerspensioen met een grote of kleine tweede pijler, en de contractuelen van de overheid, die het minimum minimorum krijgen.

Ik denk, mijnheer de minister, dat dat niet uw bedoeling is. Het is ook niet mijn bedoeling. De jaren glijden voorbij. Als wij daaraan iets willen doen, dan moeten wij nu pensioenrechten beginnen op te bouwen om over 25 jaar op kruissnelheid te zijn, en de contractuelen die nu al een tiental jaar in dienst zijn, ook een pensioen te geven zoals in de privé-sector, met de eerste en de tweede pijler.

Ik zeg er wel bij dat wij een probleem van financiering hebben. Dat zal ook onderhandeld en begrotingsmatig aangepast moeten worden, zodat de gemeenten, de provincies en de overheid in het algemeen in voldoende financiële ruimte kunnen voorzien.

Mijnheer de minister, ik herhaal die vraag reeds een tweetal jaar. Ik wil in dat verband wel een wetsvoorstel indienen, maar ik ken het lot daarvan. In het Parlement werd er ook al een resolutie daaromtrent ingediend, maar het zet niet veel zoden aan de dijk, als er geen politieke afspraken zijn om het probleem aan te pakken. Vandaar permitteer ik mij daarover een vraag te stellen aan u, teneinde na te gaan of u de mening van uw voorganger, de heer Vandenbroucke, volgt dat het aangepakt moet worden. Hebt u desgevallend al concrete ideeën over een timing.

01.02 Minister **Bruno Tobbacq**: Mijnheer de voorzitter, mevrouw D'hondt, geen haar op mijn hoofd denkt eraan om ook maar een millimeter af te wijken van de intenties en voorstellen van mijn voorganger. Iedereen weet ondertussen wat de gevaren daarvan zijn. Ik ben dat dus allerminst zinnens.

01.03 **Greta D'hondt** (CD&V): U noemt ons toch geen gevaar?

01.04 Minister **Bruno Tobbacq**: Ik denk dat u weet wat ik bedoel.

Ik ben het voor honderd procent eens met het principiële standpunt de heer Frank Vandenbroucke en over de hele redenering in het algemeen over de wet op de aanvullende pensioenen. Dat geldt ook voor de vaststelling dat het een probleem kan zijn dat men in overheidsdiensten evolueert naar een situatie waar men mensen heeft die hetzelfde werk doen voor een vergelijkbaar inkomen, maar die achteraf met een verschillend pensioen geconfronteerd worden. Over de achterliggende redenen daarvan kunnen we misschien een andere keer van gedachten wisselen. Ik stel voor dat we die discussie niet nu voeren.

Ik wil eerst een misverstand uit de wereld helpen. Ook de vraag van mevrouw Turtelboom is daarop gebaseerd, maar ik vrees dat ik dat straks nog een tweede keer zal moeten uitleggen. Er staat niets in de wet op de aanvullende pensioenen dat belet dat gemeentebesturen en andere overheden voor hun contractueel personeel in een contractuele verhouding tweedepensioenpijlers oprichten. Dit kan in lokale overheden en in alle andere overheden voor het contractueel

présent et accorder au personnel contractuel comptant une dizaine d'années de service le bénéfice du premier et du deuxième pilier. Un problème de financement se pose toutefois. Des négociations devront être menées à ce sujet avec les administrations subordonnées.

Le ministre estime-t-il, tout comme son prédécesseur, qu'il convient de s'atteler à ce problème? Qu'en est-il du calendrier?

01.02 **Bruno Tobbacq**, ministre: Je me rallie pleinement à la position de mon prédécesseur sur ce point.

01.04 **Bruno Tobbacq**, ministre: Il n'est en effet pas juste que des personnes effectuant pendant des années un même travail pour un même salaire perçoivent ensuite une pension différente.

Toutefois, je souhaiterais tout d'abord dissiper un malentendu. Aucune disposition de la loi sur les pensions complémentaires n'empêche les administrations communales et d'autres autorités de prévoir une pension du deuxième pilier en faveur de leur personnel contractuel. Il existe toutefois des obstacles pratiques, dont certains ont déjà été levés. Ainsi, la loi dispose que les compétences exercées par le

personeel, net zoals dat in de privé-sector kan. De wet op de aanvullende pensioenen heeft daar geen enkel probleem mee.

Er zijn misschien wel een aantal praktische barrières. Een aantal van de bestaande problemen werden daar reeds opgelost. De wet op de aanvullende pensioenen bepaalt inderdaad dat de bevoegdheden die in de privé-sector worden uitgeoefend door de ondernemingsraad in de publieke sector worden toebedeeld aan de basisoverlegcomités of de tussenoverlegcomités. Het is perfect mogelijk om dit te doen, al dan niet ook op een hoger niveau via protocol en via de sectorcomités. De wet biedt daar dus perfect de mogelijkheid. De discussie ligt op dit ogenblik ergens anders dan bij wettelijke beperkingen.

Als u zegt dat u daarover een voorstel van wet wil indienen en dat u het lot daarvan kent, dan kan ik u zeggen dat zo'n voorstel van wet of een ontwerp van mijn kant op dit ogenblik mijns inziens eigenlijk niet nodig is. We moeten nog een aantal specifieke vragen oplossen, onder meer over de situatie waarbij, u hebt er zelf naar verwezen, een contractuele periode wordt gevolgd door een vaste benoeming. Het gaat dan over gevallen waarin die contractuele diensttijd vaak in aanmerking wordt genomen bij de berekening van het pensioen als statutair ambtenaar. Het is zo dat we op dit ogenblik de studiedienst van de administratie Pensioenen de opdracht hebben gegeven om die problematiek te onderzoeken en om te kijken welke barrières er nog kunnen zijn voor het ontstaan van meer systemen van aanvullende pensioen in de publieke sector.

U hebt in uw vraag ook verwezen naar het contact met de ambtenarenvakbonden. Zoals u weet verlopen die via het Comité A. In protocol nr. 41/1 van 4 juni 2004 werd overeengekomen dat eventuele maatregelen inzake het toekennen van een tweede pensioenpijler voor contractuelen zullen besproken worden in dat Comité A. Daar is er dus ook geen probleem voor het overleg met de vakbonden.

De vraag naar de voornaamste barrière voor het ontstaan van het tweede pensioenpijler op het lokale niveau betreft de financiële barrière en de financiële kost voor de gemeenten. Daar is het natuurlijk de financiële ruimte van de gemeenten zelf die hun marge voor onderhandelingen – het zijn zij die dat al dan niet moeten voelen – al dan niet beperkt. Zoals u weet is dat, jammer genoeg, niet de bevoegdheid van de minister van Pensioenen. Ik hoop dat ik daarmee op uw vraag heb geantwoord.

01.05 Greta D'hondt (CD&V): Mijnheer de minister, met de wet op de aanvullende pensioenen bestaat de mogelijkheid om dit uit te breiden naar het openbaar ambt. De kwestie is natuurlijk dat dit niet kan worden overgelaten aan iedere instelling of iedere gemeente afzonderlijk. We hebben dat ook met de tweede pijler in de privé-sector meegemaakt. Om aan de draagkracht van zoiets te voldoen, moet er voldoende inleg zijn en moeten er voldoende klanten zijn. Het kan bijna niet anders dan dat dit voor de overheid – de gemeenten, de FOD's en dergelijke – op grotere schaal wordt gedaan. Ik weet het wel: de kwestie is wie het initiatief neemt. Men kan zeggen dat dit een werknemerseis is en dit door de vakbonden zou moeten gebeuren. Ik denk dat u persoonlijk voldoende vertrouwd bent met dat milieu, net als ik, om te weten dat er bij hen nog altijd een stukje aversie zit. Zij

conseil d'entreprise dans le secteur privé sont attribuées dans le secteur public aux comités de concertation de base ou aux comités intermédiaires de concertation.

Pour l'heure, je ne pense pas qu'une initiative législative soit nécessaire. Nous devons résoudre un certain nombre de problèmes spécifiques. Le service d'études de l'administration des Pensions a été chargé d'identifier les éléments qui font encore obstacle à l'instauration d'une pension complémentaire dans le secteur public.

D'éventuelles mesures en vue de la mise en place d'un deuxième pilier de pensions seront examinées au sein du Comité A. La concertation avec les syndicats ne pose donc aucun problème.

Le plus grand obstacle à une pension à deux piliers à l'échelon local, c'est évidemment son coût pour les communes mais cet aspect n'est pas de la compétence du ministre des Pensions.

01.05 Greta D'hondt (CD&V): On ne peut laisser à chaque organisme ou commune séparément le soin de décider ou non d'étendre la pension complémentaire. Une certaine masse critique est nécessaire. L'autorité publique n'a pas le choix: elle doit mettre en œuvre cette mesure à grande échelle. Nous ne pouvons attendre une initiative des syndicats car ils préfèrent que le plus grand

hopen nog altijd op zoveel mogelijk statutair personeel, want dat vinden zij het best.

De vraag is natuurlijk of wij als overheid en als wetgever niet voor een stuk onze verantwoordelijkheid moeten opnemen. Immers, wat stellen wij nu vast? Ik veroordeel dit niet, maar ik ben wel de mening toegedaan dat het niet het juiste gebruik is van de wetgeving. Vele gemeenten maken op het einde van de loopbaan van hun contractueel personeel de betrokkenen de laatste vijf jaar toch nog statutair. Daar zijn nooit bijdragen voor betaald en men heeft dan toch het volle recht. Ik misgun dat niemand, laten we daar duidelijk in zijn. Het is natuurlijk niet de bedoeling dat men iemand de laatste vijf jaren statutair maakt. Het is zeer verleidelijk om dat te doen, want men staat daar met de concrete situatie van mensen die zeer goed voor u gewerkt hebben en die men anders eigenlijk op pensioen moet sturen met het minimumpensioen.

Ik vraag mij af of wij daarbij ook geen belang hebben. U zou in het traditionele schema van het sociaal overleg kunnen zeggen dat de vakbonden dit moeten aandragen in het Comité A. Ik denk echter dat wij ook belanghebbende partij zijn om terzake een correcte regelgeving te hebben zodat die gebruiken – ik wil niet spreken over misbruiken – daaruit kunnen worden weggetrokken.

Mijn vraag is dan ook om als overheid niet te zitten wachten tot die vraag ooit eens officieel op het Comité A wordt gesteld. Ik denk dat wij terzake enige verantwoordelijkheid dragen. Ik verwijs naar daarjuist, voorzitter. Misschien kunnen wij de zaak een beetje ontmijnen en het terrein wat effenen, zoals wij dat ook bij de vergrijzing hebben geprobeerd, door dit in deze commissie te behandelen.

De **voorzitter**: Ik heb gemerkt dat de minister nog even wou reageren, tenzij ik mij vergis. U bent nieuw en nog niet zo vertrouwd met de werking in deze commissie. Op het lijstje van debatten die in de loop der maanden werden aangevraagd, staat ook het thema "Statuut contractuelen bij lokale besturen". In de commissie voor de Vergrijzing hebben wij immers gemerkt dat we op dat vlak het precieze beeld wat missen. In het kader van de regeling van de werkzaamheden stond dit vooraan op onze agenda. Ik zou dit echter willen verplaatsen naar volgende week omdat er dan meer collega's aanwezig zullen zijn. Ik denk dat we terzake dan een correct beeld moeten trachten te creëren.

01.06 Minister **Bruno Tobback**: Mijnheer de voorzitter, ik wil de vraag even terugkaatsen naar de vraagsteller. Wie 30 of 35 jaar contractueel is geweest, zij het bij de hogere overheid of bij de gemeente, gaat niet met pensioen met een minimumpensioen, maar met een gewoon werknemerspensioen, dat vergelijkbaar is met het pensioen van een werknemer in de privé-sector. We kunnen erover discussiëren of dat pensioen hoog genoeg is. In vergelijking met dat van zijn collega's die statutair ambtenaar zijn, heeft hij of zij wel een lager pensioen.

Het is een beetje vervelend dat men blijft zeggen dat wij een stevige wettelijke eerste pensioenpijler hebben, maar dan aanvullen dat het pensioen schandalig laag is voor wie bij de gemeente werkt. Laten wij zeggen dat het een gevaarlijke discussie is...

nombre possible d'agents soient statutaires. L'autorité publique et le législateur ne devraient-ils pas assumer leurs responsabilités ? Car il arrive fréquemment que les communes transforment leurs contractuels en statutaires au cours des cinq dernières années de leur carrière de sorte qu'ils jouissent de droits à la pension complets sans qu'aucune cotisation n'ait jamais été versée.

Nous avons donc intérêt à disposer d'une réglementation adéquate. Les pouvoirs publics n'ont pas à attendre qu'une initiative émane du Comité A.

Le **président**: Le statut des contractuels auprès des administrations locales fera l'objet d'un débat dans cette commission.

01.06 **Bruno Tobback**, ministre: Le contractuel pensionné d'une administration ne perçoit pas de pension minimale mais une pension de travailleur ordinaire, comparable à celle d'un travailleur du secteur privé. Elle est beaucoup moins importante que celle des fonctionnaires statutaires, mais cela ne signifie pas qu'elle soit outrageusement basse.

01.07 Greta D'hondt (CD&V): Ik blijf zeggen, mijnheer de minister, dat het laag is...

01.07 Greta D'hondt (CD&V): Je persiste à dire qu'elle est maigre.

01.08 Minister Bruno Tobback: Waarover ik het met u eens ben, is dat het laag is in vergelijking met dat van de anderen. Dat is een probleem op de werkvloer en in de dagelijkse omgang, maar laten wij toch proberen de discussie op een zuivere manier te blijven voeren.

01.08 Bruno Tobback, ministre: En fin de compte, vous plaidez en faveur d'un deuxième pilier obligatoire pour l'administration. Ce n'est pas ce que j'envisage pour le moment. Nous devons tout d'abord évaluer ce qui existe. Attendons donc les résultats de cette évaluation. Il est trop tôt pour adopter une loi qui obligerait tout le secteur public à mettre en place une pension complémentaire pour l'ensemble de son personnel contractuel, d'autant plus que cela aura des conséquences financières considérables pour les administrations communales.

Als ik u nu goed begrijp, pleit u eigenlijk voor een wettelijk verplichte soort tweede pijler voor openbare besturen. Ik meen dat dat bijzonder moeilijk is. Ik kan u zeggen dat ik dat op dit ogenblik niet aan het overwegen ben, al was het maar omdat het in elk geval te vroeg is. Ons streefdoel is om zeker in de privé-sector te gaan naar liefst een verdubbeling van het bestaande systeem op sectorniveau en dan te bekijken wat het effect is.

Ik meen dat nu wij in de eerste plaats moeten evalueren wat er is. Ik weet dat een aantal lokale besturen bezig is met initiatieven. Wij zijn nu aan de hand daarvan aan het evalueren welke de problemen, de barrières, de moeilijkheden zijn. Laten wij die evaluatie even afwachten en kijken of een en ander leidt tot een uitbreiding van de tweede pijler voor de pensioenen van contractueel personeel bij lokale en andere overheden. Dan kunnen wij dat overwegen. Ik vind het nu in elk geval te vroeg om een wet goed te keuren waardoor de globale openbare sector verplicht wordt om voor zijn contractuelen een tweede pensioenpijler te creëren. Dat zal bovendien voor bijvoorbeeld gemeentebesturen nogal wat financiële gevolgen hebben. Hier speelt mijn Vlaamse verleden dan weer mee.

De **voorzitter:** Ik wil het debat toch afronden. Ik wil nog even het laatste woord geven aan mevrouw D'hondt.

01.09 Greta D'hondt (CD&V): Mijnheer de minister, ik heb er zeker niet voor gepleit – laten wij elkaar goed begrijpen – dat wij een wet zouden goedkeuren waardoor de tweede pijler voor alle overheden verplicht wordt.

01.09 Greta D'hondt (CD&V): Je ne plaide pas pour un deuxième pilier obligatoire. Je dis simplement que l'administration doit jouer un rôle moteur, comme pour le secteur privé.

Wat ik wil zeggen, is dat wij ook een stimulerende rol kunnen spelen als overheid en als wetgever, opdat in de onderhandelingen dat thema prioritair aan bod zou komen. Wij zouden stimuli kunnen geven zoals aan de privé-sector. Wij geven aan de ondernemingen in de privé-sectoren fiscale stimuli. Mijn pleidooi is dan dat wij aan de overheden – of het nu lokale besturen zijn of andere – die bereid zijn een en ander in hun CAO's in te schrijven en die zelf een stuk van de koopkracht willen bieden, in ruil voor de waarde van de fiscale stimuli die wij aan de privé-sector geven, gelijkwaardige stimuli zouden geven. Dit is mijn voorstel: een behandeling van de overheden vergelijkbaar met wat wij over hebben voor de tweede pensioenpijler in de privé-sector.

De **voorzitter:** Het debat wordt ongetwijfeld nog voort gevoerd, mevrouw D'hondt, aan de hand van het portret dat u geschetst hebt.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

Mevrouw Turtelboom, ik geef u thans het woord voor uw vraag die volgens mij zeer nauw aanleunt bij de vorige. Met een beetje handigheid kunt u dus uw eetje kwijt via uw vraag.

01.10 Annemie Turtelboom (VLD): Mijnheer de voorzitter, ware het niet dat ik tot nu in de commissie voor de Volksgezondheid zat, dan was ik hier om 10.00 uur aanwezig geweest. Gelieve mij te verontschuldigen voor mijn laattijdigheid.

Mijn handigheid zal ik straks wel gebruiken, mijnheer de voorzitter. Mijn vraag was of de regeling van de werkzaamheden is verschoven naar de volgende vergadering.

De **voorzitter**: Ja, naar volgende week.

02 Vraag van mevrouw Annemie Turtelboom aan de minister van Leefmilieu en minister van Pensioenen over "de banengroei bij de gemeenten en de weerslag hiervan op de pensioenkas van de gemeenten" (nr. 3591)

02 Question de Mme Annemie Turtelboom au ministre de l'Environnement et ministre des Pensions sur "la croissance de l'emploi dans les communes et son implication sur la caisse de retraite des communes" (n° 3591)

02.01 Annemie Turtelboom (VLD): Mijnheer de voorzitter, sta mij toe de minister welkom te heten in deze commissie. Ik meen dat het de eerste keer is dat ik hem een vraag stel en dan nog wel in zijn hoedanigheid van minister van Pensioenen.

Het thema van mijn vraag leunt een beetje aan bij het voorgaande. De voorbije zomer is er een onderzoek gebeurd op basis van een jaarverslag van de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid voor de provinciale en plaatselijke overheden en voor het Hoger Instituut voor de Arbeid. Daaruit blijkt dat de gemeenten in ons land een belangrijke werkgever zijn. Zij hebben de voorbije jaren veel nieuwe banen gecreëerd. In dertig jaar is hun personeelsbestand met 2,5 vermenigvuldigd, zijnde van 125.000 naar 326.000 jobs. U hebt uiteraard ook dat rapport gelezen, mijnheer de minister.

Terwijl de gemeenten vroeger hoofdzakelijk taken van zuiver bestuurlijke aard vervulden, ligt de nadruk nu meer op sociale, culturele, welzijns- en gezondheidsdiensten. De jongste jaren groeit de werkgelegenheid bij de lokale overheidsdiensten vooral nog in de welzijnszorg en het sociaal-culturele werk. Dat is half om half verdeeld over gemeenten en VZW's. Deze banengroei bij de gemeenten ging tevens gepaard met een daling van het aantal vast benoemden. In de jaren '70 was de overgrote meerderheid van het gemeentepersoneel nog vast benoemd. Nu is dat nog 46% in Vlaanderen en 41% in Wallonië en Brussel. Het aantal contractuelen stijgt dus met de jaren en dat heeft gevolgen voor de pensioenkas van de gemeenten en de federale overheid, maar vooral ook voor het pensioen van de ambtenaar in kwestie.

Contractuelen die op eender welk niveau zijn tewerkgesteld bij de overheid verrichten hetzelfde werk, maar ontvangen een veel lager pensioen dan hun collega's die vast benoemd zijn. U hebt er daarnet naar verwezen: het is geen minimumpensioen, het is een werknemerspensioen. Aansluitend op de discussies in het vergrijzingsdebat, blijkt dat er steeds meer een discriminatie is tussen contractuelen en vastbenoemden in overheidsdienst, maar ook tussen contractuelen in overheidsdienst en bedienden in bedrijven, die vaak kunnen gebruikmaken van een aanvullend pensioen. Eigenlijk is niet alleen discriminatie binnen de overheid, maar, na

02.01 Annemie Turtelboom (VLD): Le nombre d'emplois dans les communes est passé de 125.000 à 326.000 en trente ans. Si, dans le passé, les communes exécutaient surtout des tâches purement administratives, l'accent est mis aujourd'hui sur les services sociaux, culturels, de bien-être et de santé. Des emplois supplémentaires apparaissent surtout dans le secteur du bien-être et dans le domaine de l'action socioculturelle.

La croissance de l'emploi s'accompagne d'une diminution du nombre d'agents nommés à titre définitif. A l'heure actuelle, 46 pour cent sont nommés en Flandre, et 41 pour cent en Wallonie et à Bruxelles. Ceci a des répercussions sur la caisse de retraite des communes et des administrations fédérales. Les agents contractuels effectuent le même travail que le personnel statutaire mais leur pension est nettement inférieure, sans oublier la discrimination grandissante que subissent les agents contractuels de la fonction publique par rapport aux employés des entreprises, qui peuvent recourir à la pension complémentaire. La plus grande confusion entoure les pensions complémentaires des agents contractuels. Selon certaines sources, les autorités locales

vergelijking, ook met de privé-markt. Ik wil niet alles met alles vermengen zodat wij tot een onoplosbare situatie zouden komen. Ik wil echter duidelijk maken dat het inderdaad geen minimumpensioen is, maar dat er niet alleen een discriminatie is ten aanzien van de vastbenoemde collega's, maar ook ten aanzien van de helft van de bedienden in bedrijven, die een aanvullend pensioen hebben. Dat is toch ook een niet-onaanzienlijke groep.

In het regeerakkoord staat vermeld dat de regering de mogelijkheid zal onderzoeken om zijn contractuele ambtenaren een aanvullend pensioen te bieden. Mijnheer de minister, ik merk dat er daarover nogal wat onduidelijkheid bestaat. Ik beschik over brieven van personeelsleden van de lokale overheden die ooit een brief hebben gestuurd naar de minister van Pensioenen en een brief terugkregen waarin stond dat het niet kon, onder andere brieven van voormalig minister Van Grembergen. Ik heb evenveel brieven waaruit blijkt dat het misschien wel zou kunnen. De onduidelijkheid of een gemeente nu effectief de mogelijkheid heeft een aanvullend pensioen te bieden, moet volgens mij op zijn minst worden uitgeklaard.

Ik vernam daarom graag van u of er een ontwerp in de maak is dat tegemoetkomt aan de problematiek van de pensioenrechten van contractuelen in overheidsdienst? U ziet dat ik de lat ineens vrij hoog leg en meteen vraag naar een ontwerp. Hoeven staan de werkzaamheden?

Kunt u iets meer inzicht geven in uw visie op de problematiek?

Mogen we een tekst verwachten in het halfroond of blijft het in eerste instantie bij een parlementair debat dat wij hierover zullen voeren?

Indien dat niet het geval is, wat zijn dan de knelpunten en hoe denkt u die weg te werken?

Ik weet dat het onderwerp een heel nauwe samenwerking met de Gemeenschappen vereist wegens het gemeentedecreet.

Tot besluit van mijn vraag kan ik u zeggen dat u heel wat informatie vindt in de resolutie die ik een aantal maanden geleden in het Parlement heb ingediend. Daaruit blijkt toch wel hoe groot het verschil is. Ik staaf dat met het voorbeeld van een verpleegassistente van het niveau C3. Ik heb mijn resolutie nu niet bij mij, maar ik meen dat het om een brutoverschil van 350 euro per maand gaat. Dat is toch geen onaanvaardig bedrag. Ik heb het dan nog niet de topniveaus, de A-niveaus, maar over het niveau C3, dat van een verpleegassistente.

02.02 Minister **Bruno Tobback**: Ik zal proberen om punctueel te antwoorden op de vragen die u schriftelijk hebt bezorgd. Ik wil eerst even definiëren dat, als u het in uw vraag heeft over overheidsdiensten, wij het hebben over een heel spectrum aan uiteenlopende situaties, zeker wat het budgettaire vlak betreft. In de titel van uw vraag spreekt u over lokale overheden, dus zal ik mijn antwoord daarop toespitsen.

In de eerste plaats wil ik erop wijzen dat vastbenoemden nog altijd, relatief gezien, in de lokale sector de grootste groep van het personeel uitmaken. Hun aandeel varieert tussen de verschillende gewesten en administraties. Volgens recente publicaties verricht in

peuvent en octroyer, mais d'autres courriers du ministre disent le contraire. Ce dossier doit être tiré au clair.

Un projet réglant les droits en matière de pension des agents contractuels de la fonction publique est-il en préparation? Quelle est la vision du ministre? L'initiative restera-t-elle limitée à un débat parlementaire pour l'instant? Comment le ministre entend-il résoudre les problèmes? Une étroite collaboration avec les Communautés est en tout cas requise.

Il apparaît, au vu d'une résolution que j'ai introduite voici quelques mois, que d'importants écarts existent. Ainsi, la différence se chiffre à 350 euros bruts par mois pour les assistants en soins hospitaliers de niveau C3.

02.02 **Bruno Tobback**, ministre: L'éventail des situations est très large dans les services publics, surtout en matière budgétaire. Je me limiterai ici aux administrations locales.

En termes relatifs, les agents nommés à titre définitif restent le groupe le plus important mais la proportion varie d'une région à l'autre et d'une administration à

opdracht van de RSZ/PPO, de brochure "De lokale overheidssector in perspectief", maken in het Vlaams Gewest de contractuelen in 2002 35,5% uit van het personeel, tegenover 40,75% in het Waals en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Zeker in Vlaanderen is dat nog lang niet de helft. Het is wel zo dat het percentage ieder jaar groeit om andere redenen.

Mijn eerste bedenking is dat het verschil tussen de contractuele en de benoemde ambtenaar voortkomt uit een verschillend statuut. Als het gaat over het feit dat zij een verschillend pensioen krijgen aan het einde van hun loopbaan, is er geen schending van het gelijkheidsbeginsel, vermits zij objectief in verschillende situaties verkeren. Ik verwijs naar het arrest 46/94 van 16 juni 1994 van het Arbitragehof. Als jurist moet ik dat keer op keer herhalen.

Een tweede bedenking is dat de verhouding tussen statutair en contractueel personeel, in de toename van de pensioenlast in absolute cijfers, voor de overheid geen determinerende factor is. Het tewerkstellingsbeleid van de lokale administraties wordt niet geleid door de kostprijs van de pensioenbijdragen van benoemde ambtenaren. Bij die keuze spelen andere uitgaven een veel belangrijkere rol. Het verschil in bijdragen voor een statutair en een contractueel personeelslid is lager dan 5%. Het is dus niet die overweging die leidt tot de groei van het aantal contractuelen in overheidsdienst.

Wat wel belangrijk is, is het verschil in kosten tussen de vastbenoemde en contractuele ambtenaren op het vlak van ziekte- en invaliditeitsuitkeringen. Het stelsel van gesubsidieerde contractuelen is bovendien op budgettair vlak bijzonder interessant voor de lokale overheden, wat dan ook weer een stimulans is voor het aanwerven van meer contractuelen. Het is op dit ogenblik voor een lokaal bestuur niet verboden of onmogelijk om aanvullende voordelen inzake pensioen toe te kennen aan contractuele personeelsleden. Dit antwoord mag u overal verspreiden; ik zal hetzelfde antwoorden op alle brieven en vragen die mij daarover worden voorgelegd. De wet op de aanvullende pensioenen laat het op dit ogenblik perfect toe dat men, binnen een contractueel kader tussen een gemeente en een contractuele ambtenaar, aanvullende pensioenen toekent. Dit is logisch omdat er een arbeidsverhouding is met de contractuele ambtenaar. Het gaat over een arbeidsovereenkomst en geen statuut. Ik herhaal nog eens, de wet op de aanvullende pensioenen laat dit perfect toe. Er hebben op dit ogenblik nog weinig lokale besturen gebruikgemaakt van deze mogelijkheid.

Ook daarover hebben wij de cijfers opgevraagd. De RSZ/PPO stelt vast dat voor het tweede kwartaal van 2002 100.694 niet vastbenoemden actief zijn in lokale administraties aangesloten bij pool 1. Hiervan zijn er maar voor 566 ambtenaren stortingen verricht met het oog op de financiering van aanvullende voordelen inzake pensioenen. Dit is een zeer, zeer laag cijfer.

Ik verwijs ook naar een antwoord op een vorige vraag. Er zijn nog een aantal praktische obstakels waarvan ik niet denk dat ze determinerend zijn, maar die misschien wel deels een barrière opwerpen tussen werkgevers en werknemers. Het is onze bedoeling om een aantal van die obstakels op te lossen. Op de studiedienst van de Administratie van Pensioenen is men hier al mee bezig. Het is

l'autre. En Région flamande, 35,5 pour cent du personnel sont des contractuels contre 40,75 % en Régions wallonne et bruxelloise. Et ce taux est en augmentation.

La distinction établie entre les agents contractuels et les agents nommés repose sur la différence de statut. Les différences entre les régimes de pensions ne constituent pas une violation du principe d'égalité. Je renvoie à cet égard à l'arrêt 46/94 de la Cour d'arbitrage.

Le rapport entre le personnel statutaire et les agents contractuels n'est pas déterminant pour la charge de pension. L'écart entre les cotisations des statutaires et des contractuels est, en effet, inférieur à 5 pour cent. D'autres facteurs de dépenses telles que les allocations de maladie et d'invalidité jouent un rôle bien plus important. Le régime avantageux des travailleurs contractuels subsidiés constitue par ailleurs un facteur budgétaire stimulant pour les administrations locales.

Celles-ci peuvent octroyer les avantages de la pension complémentaire aux agents contractuels, ce qui est logique vu les liens de travail qui lient les deux parties. Rares sont toutefois les administrations locales qui ont recours à cette possibilité. Sur 100.694 travailleurs du pool 1 des administrations locales qui ne sont pas nommés à titre définitif, seulement 566 bénéficient d'une pension complémentaire.

Certains obstacles pratiques et administratifs constituent encore une barrière entre employeurs et travailleurs. Le service d'étude du SPF des Pensions s'efforce aujourd'hui de résoudre ces problèmes. J'encourage, quant à moi, ce processus dans les limites de mon budget.

absoluut mijn intentie om dit te stimuleren, zij het dat ik dit waarschijnlijk niet kan doen met een overdaad aan budgettaire middelen, zoals mevrouw D'hondt zojuist voorstelde.

Om het even samen te vatten: het kan, ik ben er voor, en wat wij kunnen doen om het te stimuleren, zullen wij doen, in de eerste plaats op het vlak van het wegwerken van administratieve obstakels.

02.03 Annemie Turtelboom (VLD): Mijnheer de Minister, ik ben heel blij met uw heel duidelijk antwoord inzake de aanvullende pensioenen. Ik zette mijn computer aan omdat ik eergisteren nog een mail ontving die het tegenovergestelde zegt. Ik vind dit dus al een hele stap vooruit. Ik weet dat het geen schending is van het gelijkheidsbeginsel, want er is inderdaad een verschillend statuut op een aantal punten.

Ik weet ook dat de keuze niet alleen bepaald is door het pensioen. De keuze is vooral bedoeld om een flexibel personeelsbeleid te kunnen voeren. Dit is budgettair geen neutrale operatie. Ik weet dat de overheidsfinanciën waarbinnen we dan opereren zeer beperkt zijn. Ik verwacht daar ook niet het onmogelijke.

Anderzijds vind ik ook wel dat, als gemeenten A zeggen en heel bewust voor een flexibel personeelsbeleid kiezen, ze ook B moeten kunnen zeggen. Het kan niet opgaan dat de gemeentebesturen de lusten van iets willen en niet in zekere mate de lasten. Dat vergt ook enige eerlijkheid.

Vandaar dat ik dit debat heel belangrijk vind en ik het ook heel bewust op gang heb getrokken. Ik heb er ook heel bewust een wetgevend initiatief rond genomen, omdat ik eigenlijk ook wel vind dat dit een van de thema's is die te veel ondergesneeuwd geraken. Het is een groep die niet genoeg georganiseerd is om ervoor op te komen. Vakbonden nemen het om begrijpelijke redenen vooral op voor de statutaire ambtenaren, waardoor deze problematiek wat vergeten wordt. Dit is niet uit slechte wil, maar omdat de agenda's soms wat anders liggen. Daarom vind ik het zo belangrijk dat we in het Parlement hierover een debat kunnen voeren en dat u er zo open voor staat om de bespreking van de problematiek aan te zwengelen in de regering.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: Vraag nr. 3364 van de heer Schoofs wordt geschrapt.

03 Question de Mme Sophie Péciaux au vice-premier ministre et ministre des Finances sur "le cumul de la pension de retraite avec des jetons de présence" (n° 3792)

03 Vraag van mevrouw Sophie Péciaux aan de vice-eerste minister en minister van Financiën over "de cumulatie van het rustpensioen met presentiegeld" (nr. 3792)

03.01 Sophie Péciaux (PS): Monsieur le président, monsieur le ministre, ma question porte sur le cumul des pensions de retraite. Les jetons de présence octroyés à un conseiller communal dont l'élection est antérieure à sa mise à la pension de retraite, n'entrent pas en ligne de compte lors du calcul du cumul autorisé. Par contre, les jetons de présence octroyés à un conseiller de police dont l'élection est antérieure à sa mise à la pension de retraite entrent en ligne de

02.03 Annemie Turtelboom (VLD): Le fait que le ministre fasse la lumière sur les pensions complémentaires constitue une grande avancée. Je souscris en outre à l'observation qu'il a formulée au sujet du principe d'égalité.

Le choix de travailleurs contractuels procède de la volonté de flexibilité. Cette opération n'est pas neutre sur le plan budgétaire, mais à l'impossible nul n'est tenu. Du reste, il est inconcevable que les administrations communales qui optent pour une gestion flexible du personnel n'en acceptent que les avantages.

J'ai pris sciemment une initiative législative en la matière. La concertation parlementaire et l'ouverture du ministre sont d'autant plus importantes que ce thème passe trop souvent à la trappe, et ce, parce que les fonctionnaires contractuels ne sont pas très organisés et parce que les syndicats accordent surtout leur attention au personnel nommé.

03.01 Sophie Péciaux (PS): Het presentiegeld dat wordt toegekend aan een gemeenteraadslid dat vóór zijn oppensioenstelling werd verkozen, wordt niet in aanmerking genomen voor de berekening van de toegestane

compte lors du calcul du cumul autorisé. Cette différence d'appréciation provient probablement de la non-adaptation, à ce jour, de la loi de police du 7 décembre 1998. Dans un souci d'équité, monsieur le ministre peut-il envisager d'appliquer la même réglementation en matière de cumul des pensions, tant au conseiller de police qu'au conseiller communal?

03.02 Bruno Tobbacq, ministre: Monsieur le président, je vais répondre à Mme Pécriaux que, contrairement à ce qu'elle affirme, les jetons de présence octroyés aux conseillers de police dont l'élection est antérieure à la prise de cours de leur pension et au plus tard le dernier jour du mois de leur 65ème anniversaire n'entrent pas en ligne de compte lors du calcul du cumul autorisé.

En effet, les jetons de présence octroyés aux conseillers de police sont traités, en matière de cumul, de la même manière que les jetons de présence octroyés aux conseillers communaux, étant donné que les mandats de conseillers de police sont des mandats politiques, comme le sont d'ailleurs ceux des conseillers communaux. La réponse à votre question est donc très simple.

03.03 Sophie Pécriaux (PS): Monsieur le président, je suis très heureuse de l'apprendre et de recevoir la note du ministre car, dans la pratique, nous avons été confrontés à un de ces cas dans mon conseil communal. C'est pour cette raison que la question vous avait été posée. Je serai ravie d'avoir votre texte pour pouvoir le soumettre au conseil de police de ma commune.

cumulative. Voor een lid van de politieraad dat in hetzelfde geval verkeert, wordt dat wel meegerekend. Kan een harmonisatie van de regeling die geldt voor de leden van de politieraad en de gemeenteraadsleden worden overwogen?

03.02 Minister Bruno Tobbacq: Het presentiegeld dat wordt toegekend aan de leden van de politieraad die vóór hun oppensioenstelling en ten laatste op de laatste dag van de maand waarin hun 65ste verjaardag valt werden verkozen, wordt niet in aanmerking genomen voor de berekening van de toegestane cumulatieve.

03.03 Sophie Pécriaux (PS): In de gemeenteraad waarin ik zitting heb, kregen wij met zo'n geval te maken. Daarom net werd u de vraag gesteld. Graag ontvang ik uw tekst, zodat ik hem aan de politieraad van mijn gemeente kan bezorgen.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

04 Question de M. Jean-Marc Delizée au vice-premier ministre et ministre des Finances sur "la pension de survie" (n° 3942)

04 Vraag van de heer Jean-Marc Delizée aan de vice-eerste minister en minister van Financiën over "het overlevingspensioen" (nr. 3942)

04.01 Jean-Marc Delizée (PS): Monsieur le président, effectivement j'avais au départ adressé la question au ministre des Finances, sous un angle fiscal. Mais j'aurais tout aussi bien pu la poser au ministre des Pensions. Je vais l'orienter dans ce sens et l'élargir à une réflexion plus générale sur la question des pensions de survie.

On connaît la problématique des pensions de survie, on en parle régulièrement dans nos débats. Mes questions sont les suivantes.

Pour les pensions de survie, le calcul des plafonds est le montant brut des rémunérations, et c'est vrai que certaines personnes concernées se demandent s'il ne serait pas plus opportun de considérer les montants nets plutôt que les montants bruts pour le calcul des plafonds. Je voudrais connaître votre avis sur le sujet et quel serait éventuellement l'impact budgétaire, si vous pouvez à ce stade ci me l'indiquer, sinon éventuellement dans une phase ultérieure.

04.01 Jean-Marc Delizée (PS): De problematiek van het overlevingspensioen is alom gekend. De plafonds van die pensioenen worden berekend op grond van de brutobezoldiging. Kan niet beter van het nettobedrag worden uitgegaan?

Wordt rekening gehouden met de kinderen ten laste om die plafonds aan de werkelijke gezinssituatie aan te passen? Wordt overwogen de plafonds opnieuw aan te passen op grond van een jaarlijkse indexering? Het probleem van veel mensen die in

Ma deuxième question concernait les enfants à charge. Sont-ils ou non pris en compte pour adapter ces plafonds à la réalité familiale? Je pense que ce n'est pas le cas. C'est une situation qui est un peu en contradiction avec le calcul des quotités exemptées à l'impôt des personnes physiques, si on compare cette situation avec la fiscalité.

Troisième élément, les plafonds sont identiques quel que soit le montant octroyé en pension de survie.

La quatrième interrogation des personnes concernées porte sur la non-indexation depuis 2002. Est-il envisagé que ces plafonds soient réadaptés avec une indexation annuelle? Le problème auquel beaucoup de personnes sont confrontées lorsqu'elles se trouvent dans cette situation, c'est-à-dire lors du décès d'un conjoint, est de renoncer bien souvent à une partie de la carrière professionnelle. Beaucoup de personnes font ce choix. On peut s'interroger sur le principe d'égalité entre citoyens face à cette situation un peu particulière.

Avez-vous une idée, sur une base annuelle par exemple, du nombre de conjoints survivants qui renonceraient à la pension de survie en faisant le choix de maintenir leur activité professionnelle? Il serait intéressant de connaître votre avis.

De manière plus générale, puisque je m'adresse au ministre des Pensions et non au ministre des Finances, nous avons eu tout un débat - je sors ici du cadre strict de la question que j'avais posée - sur le vieillissement. Je voulais savoir quelle était votre philosophie par rapport à la problématique des pensions de survie dans la perspective de ce vieillissement, si on se projette vers les années 2030-2050, et par rapport à toutes les questions qui sont liées au financement des pensions. Je reconnais que je sors un peu de ma question adressée initialement au ministre des Finances

04.02 Bruno Tobbacq, ministre: Monsieur le président, monsieur Delizée, je vous donnerai d'abord lecture de la réponse très détaillée donnée par le ministre des Finances à la question qui lui a été posée.

1. Pour les pensionnés qui exercent une activité professionnelle comme travailleurs salariés, les montants des revenus pris en considération pour déterminer si la limite est ou non atteinte sont des montants bruts. Pour les indépendants, c'est le revenu net qui est pris en compte. Cette différence dans la nature des revenus professionnels a toujours été opérée et résulte du fait qu'on ne peut, en aucune manière, comparer les revenus bruts d'un salarié avec ceux d'un indépendant qui, par définition, doit supporter lui-même l'ensemble des charges professionnelles liées à son activité. Par ailleurs, ce système présente pour les travailleurs salariés l'avantage de la simplicité et n'a, à ce jour, jamais été contesté de sorte qu'aucune étude spécifique à ce sujet n'a été envisagée jusqu'ici. Au vu du nombre de dossiers contrôlés en 2003, on peut estimer l'impact budgétaire d'une modification éventuelle en ce qui concerne les travailleurs salariés à 0,5 million d'euros par an.

2. Le plafond des revenus autorisés reste effectivement identique pour un conjoint survivant de moins de 65 ans, quel que soit le nombre d'enfants à charge. L'augmentation de 25% à partir du 1er janvier 2004 des limites de l'activité autorisée des pensionnés ayant

de cette situation verkeren, namelijk bij het overlijden van een echtgenoot, is dat ze hun beroepsloopbaan vaak gedeeltelijk moeten opgeven.

Hebt u een idee van het jaarlijks aantal overlevende echtgenoten dat afstand zou doen van het overlevingspensioen omdat ze verkiezen hun beroepsactiviteit te blijven uitoefenen?

Wat is uw meer algemene filosofie aangaande de problematiek van de overlevingspensioenen in het licht van de vergrijzing naar de jaren 2030-2050 toe?

04.02 Minister Bruno Tobbacq: Voor de gepensioneerden die een beroepsactiviteit uitoefenen als loontrekkende, wordt uitgegaan van het brutoloon om te bepalen of de limiet al dan niet wordt bereikt. Voor de zelfstandigen wordt rekening gehouden met het netto-inkomen. De verklaring hiervoor is dat het bruto-inkomen van een loontrekkende niet met dat van een zelfstandige kan worden vergeleken.

Het plafond van het toegestane inkomen blijft inderdaad hetzelfde voor een overlevende echtgenoot jonger dan 65 jaar, ongeacht het aantal kinderen ten laste.

De regering wil de toegang tot de toegestane beroepsactiviteit voor gepensioneerden die de leeftijdsgrens hebben bereikt,

atteint l'âge légal de la retraite dans les secteurs des salariés, des indépendants et du secteur public était la dernière mesure prise avant le règlement définitif de l'activité autorisée des pensionnés, dans l'approche globale de la problématique de fin de carrière.

Pour comprendre la position du gouvernement dans ce domaine, il faut prendre en considération les deux éléments suivants:

- le souci d'assouplir de façon significative l'activité autorisée pour les pensionnés qui ont atteint la limite d'âge, tout en ayant soin de s'abstenir de toute mesure favorisant les départs anticipés. Cet objectif inscrit dans la déclaration gouvernementale implique qu'il n'est plus opportun d'augmenter les montants relatifs à l'activité autorisée des pensionnés de sorte qu'un signal soit clairement donné indiquant qu'il est impératif et d'intérêt général d'en arriver à une remontée effective de l'âge de la retraite;
- en ce qui concerne les conjoints survivants, il est important de rappeler que les montants de l'activité autorisée ont été substantiellement relevés au cours des années antérieures.

L'activité autorisée pour les veufs ou les veuves ayant charge d'enfants a ainsi été portée à 18.553,93 euros en cas d'exercice d'une activité comme travailleur salarié et à 14.843,13 euros en cas d'exercice d'une activité comme indépendant, ce qui est loin d'être négligeable.

Il faut constater que, même après les deux mesures prises par le gouvernement en faveur des personnes dépassant la limite d'âge, les avantages accordés à cette catégorie de conjoints survivants restent les plus importants.

Le système actuel me semble parfaitement équilibré, de sorte qu'il n'entre pas dans mes intentions de le modifier.

La fiscalité relève de la compétence du ministre des Finances.

3. Les plafonds restent identiques, quel que soit le montant de la pension de survie.

La déclaration de politique fédérale du 12 octobre stipule que le travail autorisé des nouveaux pensionnés anticipés peut être freiné ou rendu impossible, alors que les plafonds pour les revenus professionnels pourront être augmentés progressivement pour ceux qui ont atteint l'âge légal de la pension. Il n'est donc plus question de laisser tomber tous les plafonds, mais plutôt de les augmenter progressivement. Il s'agit ici d'un problème budgétaire.

Cette problématique doit être replacée dans le contexte plus large d'un débat se rapportant à la fin de carrière. Me prononcer maintenant sur une modification du régime actuel est donc prématuré.

4. Il est, en effet, exact que ces plafonds sont en vigueur depuis l'année 2002. Vu les contraintes budgétaires actuelles, une indexation annuelle des plafonds n'est pas envisagée.

5. La pension de survie est un droit dérivé qui repose sur la carrière professionnelle du défunt.

Le conjoint survivant essaie trop souvent de restreindre sa propre

versoeepelen, zonder de vervroegde pensionering aan te moedigen.

De bedragen van de toegestane activiteiten werden voor de weduwen en weduwnaars opgetrokken.

Aan de plafonds wordt niet geraakt, ongeacht het bedrag van het overlevingspensioen. De plafonds zullen niet verdwijnen, maar eerder geleidelijk opgetrokken worden. Deze kwestie hoort eigenlijk thuis in de ruimere context van de discussie over de eindeloopbaanproblematiek. Het is bijgevolg voorbarig dat ik me nu reeds zou uitspreken over een wijziging van het bestaande stelsel. Er wordt niet gedacht aan een jaarlijkse indexering van de plafonds. Het overlevingspensioen is een afgeleid recht dat afhankelijk is van de beroepsloopbaan van de overledene. De overlevende echtgenoot tracht al te vaak zijn eigen beroepsactiviteit te beperken om te voorkomen dat het plafond van de toegestane arbeid wordt overschreden. Daardoor beperkt hij niet enkel zijn eigen loopbaan, maar ook de opbouw van zijn eigen pensioenrechten. Deze categorie van personen moet aangemoedigd worden de eigen loopbaan uit te bouwen of te verlengen.

De principes van deugdelijk bestuur en gewettigd vertrouwen mogen de toepassing van de huidige regels inzake de cumulatie van inkomsten uit beroepsarbeid en een overlevingspensioen niet in de weg staan.

Wat de Administratie der pensioenen betreft, zijn momenteel 3.157 overlevingspensioenen geschorst. Wat de Rijksdienst voor Pensioenen betreft, kan hun aantal op 41.000 worden geschat. Het afschaffen van de beperkingen zou betekenen dat alle momenteel geschorste

activité professionnelle aux plafonds du travail autorisé. De ce fait, il ne limite pas seulement sa propre carrière, mais aussi la constitution des ses propres droits à la pension. Il est, en effet, indiqué d'inciter cette catégorie de personnes, par une politique générale d'activation, à établir ou à prolonger une carrière propre.

Les principes de bonne administration et de confiance légitime ne peuvent faire obstacle à l'application des règles actuelles en matière de cumul entre les revenus d'une activité professionnelle et une pension de survie.

Il y a effectivement des conjoints survivants qui, lors du décès de leur conjoint, soit ne demandent pas de pension de survie parce qu'ils continuent à travailler à temps plein, soit demandent une pension de survie mais ne perçoivent aucun paiement car les revenus de leur travail sont trop élevés.

Pour ce qui concerne l'Administration des pensions, 3.157 pensions de survie sont suspendues pour l'instant. Pour ce qui concerne l'Office national des pensions, leur nombre peut être évalué à 41.000.

Supprimer les limitations signifierait que toutes les pensions de survie actuellement suspendues seraient remises en paiement. Les conséquences budgétaires seraient directes et importantes. Rien que dans le régime des travailleurs salariés, le coût budgétaire peut être estimé à 331,2 millions d'euros sur une base annuelle.

Monsieur Delizée, je pense ainsi avoir suffisamment répondu à votre question après le débat budgétaire que nous venons d'avoir.

04.03 Jean-Marc Delizée (PS): Monsieur le ministre, je vous remercie pour vos réponses. Il est vrai que ma question n'avait d'autre but que d'alimenter le débat sur ce sujet. Nous sommes parfois interpellés par des concitoyens qui se trouvent dans cette situation et qui ont soit des revendications légitimes, soit des questions sur le fonctionnement du système.

Nous sommes bien conscients que nous nous trouvons ici dans le débat des droits dérivés, débat général que nous avons déjà mené avec le gouvernement dans cette assemblée et que nous mènerons encore. C'est aussi lié au débat sur la fin de carrière. Je suis bien conscient que la problématique est beaucoup plus large, nous aurons sans doute l'occasion d'y revenir.

J'élargissais sur votre philosophie en matière de droits dérivés par rapport à la perspective de vieillissement de la population. Nous avons créé un groupe de travail et transmis des recommandations.

Ma question était donc plus générale: quelle est votre philosophie par rapport aux droits dérivés dans cette perspective de vieillissement si on se projette vers les années 2030 ou 2050? Mais je reconnais que c'est hors de ma question.

04.04 Bruno Tobbacq, ministre: C'est un débat qui est plus large, peut-être un peu trop large pour être mené maintenant.

En ce qui concerne les droits dérivés, j'ai déjà répondu en grande partie à votre question en disant qu'il est important qu'on incite les

overlevingspensioenen opnieuw worden uitbetaald. Dat zou een rechtstreekse en aanzienlijke weerslag hebben op de begroting.

04.03 Jean-Marc Delizée (PS): Mijn vraag had louter tot doel het debat over dit onderwerp aan te zwengelen. Ik ben mij er terdege van bewust dat het probleem veel complexer is. Wellicht zullen wij er nog dieper op kunnen ingaan. Ik ging voort op uw opvatting inzake de afgeleide rechten in een context van vergrijzing. Wij hebben een werkgroep opgericht en aanbevelingen geformuleerd. Wat is uw standpunt ten aanzien van de afgeleide rechten in het licht van de vergrijzing naar de jaren 2030 - 2050 toe?

04.04 Minister Bruno Tobbacq: Wat de afgeleide rechten betreft, heb ik uw vraag reeds grotendeels beantwoord toen ik stelde dat het van belang is dat mensen ertoe

gens à se constituer leurs propres droits et aussi leurs propres carrières. D'abord pour les femmes car, la plupart du temps, ce sont elles qui reçoivent les pensions de survie.

worden aangespoord zelf hun rechten te verwerven en hun loopbaan uit te bouwen.

Pour rester dans ce cadre, le débat général est plus large et je pense qu'il doit être mené une autre fois.

04.05 Jean-Marc Delizée (PS): Monsieur le président, je remercie à nouveau M. le ministre. Effectivement, j'ai pris acte de la réponse à cette question plus générale. Monsieur le ministre, nous nous limiterons à cela aujourd'hui mais peut-être créez vous encore ultérieurement d'autres groupes de travail sur toutes ces questions?

04.05 Jean-Marc Delizée (PS): Ik neem nota van uw antwoord op deze meer algemene vraag. Mijnheer de minister, wij zullen het daar vandaag bij houden. Wellicht zal u op een later tijdstip nog andere werkgroepen oprichten die zich over al deze aspecten kunnen buigen?

L'incident est clos.

Het incident is gesloten.

La réunion publique de commission est levée à 10.55 heures.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 10.55 uur.